

Beszéskészítőseg kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Póp. (Brassai-utca) 10

Telefon: 5
és kiadó
No. N.

Árjegyzék
Készítők
Kéz-
adunk

UJ KELET

ÉSÍDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 le
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

1925 október 13. Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 233 szám

5686. Tisri 25

Emberek ülnek a zöldasztalnál

A locarnoi konferenciának, ha nem is fogja teljesen rendezni a kuszált politikai viszonyokat, annyi érdeme mindenesetre lesz, hogy a régi ellenségeket közös asztalhoz ültette. Annak a kis asconai osteriának és annak a kokett hotelnek a Maggiore tó partján, amelyeknek terraszain Stresemann német külügyminiszter hét esztendő óta először tárgyalt hivatalosan Anglia és Franciaország külügyminisztereivel, már most is nagyobb hatása van az európai nemzetek sorsára, mint amilyen a génuai, brüsszeli, sanremo-i egyoldalú antant-tanácskozásoknak volt.

Locarnóban emberek állnak egymással szemben, akik élőszoval és mozdulatokkal cserélik ki gondolataikat. Egy-egy szemhunyorításnak, amellyel az ősz Briand a német külügyminiszter egy-egy szavát kíséri, egy bólintásnak, amellyel ez esetleg válaszol, több jelentősége van, mint száz és száz írott jegyzéknek, amelyeket 1919 óta hetenkint vittek a kurok egyik fővárosból a másik fővárosba. A hazugságot el lehet rejteni papírba és pergamentbe, de hangba, tekintetbe, mozdulatba soha.

Locarnóban legalább megismerték egymást az ellenfelek. Lehetséges, hogy ebből a konferenciából sem lesz semmi, de kétségtelen, hogy most már legalább mindegyik állam tudni fogja: miről van szó. A képmutatás bármennyire is hozzátartozik a diplomáciához, lehetetlen, hogy egy-egy őszinte elmondás fel ne villant volna ezeken a locarnoi tété a tété-eken. Amit hét esztendő óta féltősen eltitkoltak, vagy meghamisítottak, amit csürtek-csavartak, az egy-egy szemrebbenésben most nyersen kiütözik, egy fejrándításban felöltik, a maga valójában megmutatkozik. Ezért irnak a lapok arról, hogy ilyen bizakodó hangulat, ilyen tisztaság és nyíltság, ennyi őszinteség soha még diplomáciai találkozáson nem jelentkezett.

Pedig bizonyos, hogy ez a locarnoi beszélgetés sem egészen őszinte. A delegátusok, kormányaik határozott utasításával utaztak Locarnoba és nem fér kétség ahhoz, hogy annyi ellentét között, amennyi hét év óta ide összehalmozódott, egyik delegátus sem mozoghat az abszolút igazmondás fölényérzetével. Történeket itt is ugynevezett diplomáciai fogások, a történelmet és az adott viszonyokat bizonyára nem egyszer hamisítják meg, a különböző érdekek valószínűleg nem egyszer ugranak ki a tárgyalás közös vágányáról, de megállapíthatóan akadtak olyan pillanatok, amelyekben az egyes diplomaták legalább is elszólják magukat.

Kételkedünk abban, hogy abszolút jóindulat vezetné a locarnoi tárgyalásokat. A politikában és a diplomáciában ez talán nem is lehetséges. Az Emberi Jogok Ligája adhat ki gyönyörű jelszavakat, azok azonban mindenkor csak egy értelmetlen intellektuális csoport játékszerei maradnak, — az államok egymáshoz való viszonyának formálásában számok, adatok, rubrikák, az országok tizleti érdekei diktálnak.

Abba a roppant ridegségbe, a számítás ama szürke kódébe, amelyben életünk tizenegy esztendő óta gubbaszt, a kalkulációnak abba a hideg és éles atmoszférájában, amelyben fázlódunk, Locarno felől néhány nap óta a felkelő nap egy-egy gyöngye sugara villan. Még alig érezzük, még alig melegít, de testünk már megborog a langyosság alatt. Jó, friss, emberi szavak hallatszanak, amelynek fülünket tizenegy esztendője nem érték. Valami kétkedés van még bennünk, valami még aggaszt és hitetlenít, az emberek, akik ott beszélnek már nagyon sok csalódást okoztak nekünk és már ne-

héz hinnünk nekik, de mégis, mintha hangjukban már visszarezgene az emberi érzés, ami 1914-ben elakadt, mintha lassu áramlással már újra buzogna — és mig fáradtan és lanyhán és

feltörő szempillával elnyújtjuk magunkat a locarnoi őszi nap permetezésében, a költővel viszonzozzuk a jelt: *Ember az embertelenségben!*

Közös listával indulnak a községi választásokban a Magyar Párt és Averescuék

Goga Octavian nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt az erdélyi Magyar Párt csikmegyei tagozata közgyűlést tartott Csikszeredán. A közgyűlés főmozzanata Gyárfás Elemér beszéde volt, amelyben programot adott a magyar kisebbségi politikának. Gyárfás Elemér még a kormánnyal is hajlandó együttműködni, de sokkal szívesebben kollaborálna az Averescu-párttal, habár a csucsi paktum a községi választásokra nem vonatkozik. Érdekes beszédét így folytatta Gyárfás Elemér:

— Nem lehet elhallgatni azokat a barátságos megnyilatkozásokat sem, amelyek a román nemzeti párt részéről hangzanak a magyarság felé. Bár a multból keserű emlékek kísértének, ez a párt mégis az a kifejezetten erdélyi párt, amelytől ma is több megértést remélünk, mint a régi királyságbeli politikusoktól. Programjuk sarkalatos elve a széles demokrácia, a feltétlen jogtisztaság és a közélet tisztasága olyan elvek, amelyeket bizonyos kétélyek mellett is készségesen támogatunk. A legideálisabb megoldás az lenne, ha ez a két országos párt (néppárt és nemzeti párt) közös platformot találna a jelenlegi kormányrendszer elleni küzdelemben. És mi mindkettőjükkel kezdet fogva segítenék a megromlott közállapotokat egészségessé tenni.

A Magyar Párt és az Averescuék közötti viszonyról érdekes nyilatkozatot tett Goga Octavian, akit a törökszentmiklósi Eminescu-szobor leleplezése alkalmával egy temesvári újságíró meginterjúvált az aktuális kérdésekről. Az első kérdés ez volt:

Németország nem engedí átvonulni területén az antantcsapatokat

Nehézségek a népszövetségi alkotmány 16. szakasza körül. A német delegáció letette a tárgyalásztalra az orosz szerződés szövegét. Stresemann már a lengyel külügyminiszterrel is tárgyalt. Mussolini ma érkezett Locarnóba

(Locarno, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőttre a szombati bizakodó hangulatot egy kis pesszimizmus váltotta föl. Nehéz azonban megítélni, hogy ennek a rosszabb hangulatnak objektív alapja van-e, vagy csak a minden diplomáciai tárgyalás körül szokásos manővereknek a következménye. A hangulat kedvezőtlenebbé válását egyik napról a másikra főleg a berlini sajtójelentések irányváltozása okozta. A német lapok, amelyek szombaton még rózsás színben látták az eseményeket, vasárnap már igen sok újabb nehézségeket fedeztek fel a konferencia munkájának sikeres befejezése előtt.

Nincs kizárva, hogy a hétfőn meginduló keleti biztonsági szerződések tárgyalása előtt hivatalból fújták le a berlini sajtónak esetleg a német birodalom érdekei ellen kihasználható optimizmusát. A francia és angol sajtó továbbra is főtartja azt az értesülését, hogy a locarnoi tárgyalások kedvező mederben haladnak. A különböző delegációk gyakori magántárgyalásai is arra mutatnak, hogy a fölvetett szálak még semmi tekintetben sem szakadtak meg. Sőt Stresemann német külügyminiszter Briand közvetítésével találkozott vasárnap a tisztán nyugati paktumot kívánó német álláspont legszél-

— Egyes lapokban megjelent közleményekből azt lehet következtetni, hogy a Magyar Párt és az Averescu-párt közötti viszony felbomlóban van és hogy a csucsi paktum felmondás előtt áll?

— Szó sem lehet erről, — volt Goga válasza — hiszen alig napokkal ezelőtt beszéltem Gyárfás Elemérrel, akivel megállapodtunk abban, hogy a községi választásokon a két párt együttesen vesz részt. Ugyancsak általa kaptuk Ugron Istvántól, a Magyar Párt elnökétől, azt az üzenetet, hogy állják továbbra is a paktumot. A magyarság egyébként nem kell, hogy aggódjon a paktum miatt, mellyel csak jól jár. Az Averescu-pártban a magyarság jó fegyvertársa talált. A paktum értékét eddig még nem volt annyira alkalmuk érezni, azt igazán csak ezután fogják tapasztalhatni.

— Milyennek találja miniszter ur, a politikai helyzetet? Mikorra várják a liberálisok távozását?

— Még csak egy feladat vár a liberálisokra: a községi választások levezetése. Esküdni merem, hogy ennek megtörténte után távoznak.

— És ki fog jönni azután?

— Minden párt azt hiszi, hogy ő következik, így mi is bizonyosra vesszük, hogy a néppárt.

— Igaz-e az a hír, hogy a néppárt fuzionálni akar a Cuzistákkal?

— Ne üljenek fel ilyen komolytalan híreszteléseknek, melyeknek tisztán az a céljuk, hogy a pártot diszkreditálják. A néppárt nem fuzionál senkivel, a néppárt elég erős egymagára is ahhoz, hogy az ügyeket vezesse.

sőbb ellenzőjével, Skrzinszky lengyel külügyminiszterrel is.

Ótórás hajókirándulás

A vasárnapot különben az összes delegációk kirándulásokra használták föl. Egy közös hajón egymással barátságos beszélgetésbe merülve rándultak ki a négy hatalmi delegáció vezetői: Chamberlain, Luther, Stresemann, Briand és Scialoja, a Locarnoba érkezett több mint 200 újságíróval együtt a boromcai szigetekre. A Lago Maggiore-n tett sétahajózás öt óra hosszat tartott.

A szombati konferenciáról, mely egész délelőtt és délután folytatódott, utólag még a következőket jelentik:

A délelőtti konferencián a jogi szakértők jelentését vették megvitatás alá. Ez a jelentés igen fáradságos munka eredménye volt és a jogi szaktekintélyek, hogy minden kérdést tisztázzanak, péntekről szombatra virradó egész éjjel dolgoztak. A jogászok jelentésének letárgyalása után sorra vették a delegátusok azokat a kérdéseket, melyeket az egyes államférfiak pénteki külön esamecseréin már letárgyaltak.

A Németországon való átvonulás

Beavatottak szerint a legnehezebb viták még mindig a népszövetségi statutum tizenhatodik feje-

zetének értelmezése körül folynak. A paragrafus katonai értelmezése tekintetében már meg volna az egyetértés. De a gazdasági konzenvenziákra és a gazdasági büntető blokádra nézve, melyet ez a szakasz szintén magában tartalmaz, a tegnapi eszmecserék még mindig nem hoztak megállapodást. A szombati napon uralkodó rózsás hangulat megváltozásának főleg ez az oka. Valószínű azonban, hogy ez a nyílt tárgyalási mód, melyet minden taktikázás elkerülésével Luther és Stresemann folytatnak, rövidesen ebben a kérdésben is tiszta helyzetet terem. A német delegátusok ugyanis letették a konferencia asztalára a német birodalom és Oroszország között tervbe vett gazdasági szerződést és megmagyarázták, hogy a gazdaságilag legyengült Németország nem kockáztathatja Oroszország esetleges blokádját és nem egy könnyen mondható le azokról az előnyökről, amelyeket gazdasági téren számára egy orosz kereskedelmi szerződés biztosít.

Oroszország döntő csapására készül

Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy keleti politikát akarna folytatni. Ellenkezőleg Németország újrafelépülése érdekében, békés viszonyt kíván megteremteni minden irányban. Ezzel szemben az angol álláspont az, hogy adott esetben Európa védekezésére szorulhat az orosz bolsevizmus ellen, amely minden jel szerint döntő csapásra készül az európai gazdasági rend ellen. Az európai államok csoportja, ha tényleg védekezésre szorulna, nem mentheti fel Németországot a többiekkel egyenlő kötelezettségek vállalása alól és nem foszthatja meg magát azoktól a biztosítékoktól, amelyeket már eddig elérnie sikerült. A német és angol diplomácia viszonya a konferencián azonban tulságosan barátságosnak látszik ahhoz, hogy a két álláspont közötti ellentét az értekezlet tárgyalásainak megszűnéséhez vezethetne. A hétfői tárgyalásoknak különben egy új résztvevője lesz Mussolini személyében, akinek megérkezését hidroplánon a locarno-i értekezlet résztvevői minden pillanatban várják. Az olasz diktátor személyének védelmére már nagyszámu olasz detektiv-csoport érkezett Locarno-ba.

Haldoklik a vaskirály

(Berlin, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Breitbart, a vaskirály küzd a halállal. Megamputálták egyik lábát és a berlini orvosok minden reményt feladtak, hogy a szerencsétlent megnyerhessék az élet számára.

A szerencsétlen ember hivatásának áldozata lett. Egy produkciója alkalmával rozsdás szeg fúródott a lábába és vérmérgezést kapott. Ha az orvostudomány meg is tudja menteni az életnek, mint artista megszűnt létezni. Vissza fog süllyedni abba a hétköznapi világba, ahonnan hallatlan testi ereje fellendítette a gazdagok és nagyhíretek világába. Egy kis lengyel faluban látott napvilágot, ahol egy kovácsműhelyben fedezték fel bámulatos izmait. Fővárosról fővárosra vitték ügyes impreszáriók, átvitték a tengerentúltra is és mindenütt a nap hőse volt.

Ha egy újságnak eszébe jutott volna körkérdest intézni, hogy ki a leghiresebb ember a világon, bizonyára a válaszok többsége Breitbart mellett szólott volna. Hiába siránkoznánk afölött, hogy a szellemi nagyságokat nem respektálják annyira, mint a brutális fizikai erőt, tény az, hogy Breitbart nevét gyakrabban és sokkal mélyebb tisztelettel és csodálattal említették, mint a költőket és filozófusokat, mint nagyszívű emberbarátokét, vagy mint népvézérekét.

Rajta bizonyosodott be, mennyire indokolatlan az a megállapítás, hogy a naivitás az egész emberiségből kipusztult. Ez a galíciai modern Enok fia a tömeg egészen primitív ösztöneire apellált és bebizonyosodott, hogy a tömegek ösztönei mitsem változtak sok száz év óta.

Valami meghatóan szimpatikus vonás is volt abban, ahogy a vaskirály szeretett közeli érintkezésbe jönni az egyszerű és izomgyöngye néppel. Nem törődött sokat a formáságokkal és nem követelte, hogy mindenki az ő kedvéért az orfeumba jöjjön, tudását és művészetét hajlandó volt az utca embereinek is bebizonyítani. Hányszor megtörtént, hogy Breitbart, ha erre a járókelőktől felszólítást kapott, nyílt utcán, impresszáriója nagy bosszúságára, kővér embereket pehelyként lódtott a levegőbe, vagy kocsi emelt a vállára, vagy akár egy mecklenburgi lovat.

A vaskirály ezt nemcsak a reklám kedvéért csinálta, hanem mert öröme teltett megmutatni a népnek az isteni adományt, ami izmait kiemelte az átlagerejűek és nagyerejűek világában. Nagy gyermek volt, aki boldogan örült izmai játéknak, dicsősége nem szállott a fejébe és épügy tudott örülni a nagyvárosi emberek csodálkozásán, mint amikor otthon a falubelije megcsodálták.

Azt mondják, a rengeteg pénz, amit keresett, kicsorgott, mint víz a markából. Nem voltak sem költséges szeszélyei, nem is vezetett fejlődési háztartást. De volt benne valami a nagy zsidókból, ő is adni szeretett, mint azok az igazi híres csodarabbik. És sohasem kérdezte, érdemest ajándékoz-e meg, vagy érdemtelent, közelállót, vagy távolból jövőt. Nem volt emberbaráti mozgalom, amelynek ne lehetett volna megnyerni. Tele marékka szórta a pénzt és beigazolódott rajta a néphit, hogy a legerősebbnek van a leglégyabb szíve. Az az ember, aki patkót egyenesre hajlított, aki fogaival vasláncokat harapott szájával, tönkremegy szegény egy kis drótszeg által. Mintha a megvetett materia, a vas meg akarna bosszulni magát rajta, a vas, amelyet úgy gyurt a kíváncsi tömeg előtt,

mint a viaszkot. Ime a vas fellázadt és meggyilcolta az erős embert, amiért gunyolódni merészkedett vele.

Breitbart Zsigmond Lodzban sértette meg magát egy rozsdás szeggel. Eleinte nem tulajdonítottak semmiféle jelentőséget a karcolásnak, később azonban, amikor lába megdagadt, Breitbart orvoshoz ment. Iszonyu fájdalmakat érzett, azonban a színház igazgatója akivel szerződése volt, ragaszkodott a szerződés betartásához és így Breitbart nagy fájdalmi ellenére is kénytelen volt magát a közönség előtt produkálni. Állapota azonban mindinkább rosszabbodott és végül egy berlini klinikára kellett őt szállítani. Érthető, hogy az orvosok sokáig nem akarták a szerencsétlen artista lábát amputálni.

Breitbart előadás közben oroszlanbőrrel a hátán jelent meg és amikor jelenése volt, mindig követelte, hogy a színpad kék-fehér színekben tündököljön és ott legyen a dekorációk között, feltűnő helyen a Dávid-csillag is. Ezt pedig senki, a legszélsőségesebb antiszemita sem vette provokációnak, mert tudták, hogy Breitbart Zsigmond igazi meggyőződéses cionista.

Nem engedélyezték a nemzetipárt bukaresti nagygyűlését

Az új szesz- és bélyegtörvény kerül legelőbb a megnyitó parlament elé. „Az igazságtalanságoknak meg kell szünniük“

(Bucuresti-Bukarest, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jásii új közigazgatási palota ünnepélyes felavatása programszerűen folyt le. A királyt a lakosság óriási ovációval fogadta. A beszarábiai elégtelen liberális körökkel tárgyaló Bratianu miniszterelnök időközben megérkezett Kisenevből. Kivüle még Marzesou, Maniu és Lepadatu vettek részt az ünnepségeken a kormány nevében. Az istentiszteletet a moldvai és beszarábiai metropoliták celebrálták. Marzesou beszéde után a király beszélt. Kijelentette, hogy a palota, melyet most átadnak rendeltetésének, az igazságot van hivatva szolgálni. Egy országnak a jó közigazgatás, igazságos vezetés és kultúra adják meg az igazi alapot és ezek a román nép sajátosságai és szükségességei is. Az egész ország bíróságának a törvények egységesítéséért kell dolgoznia. Az igazságtalanságoknak meg kell szünniük.

Ezzel a hivatalos ünnepség véget is ért. Délben bankett volt, melyen Bratianu Jonel mondotta az első pohárköszöntőt a királynak, aki a román nép egyesítését megteremtette. A király válaszában visszapillantást vetett a háború lefolyására és arra a szerepre, mely Jasira hárult a háborúban. Jasi városra emeli poharát, melynek falai közül kell, hogy kikerüljenek az ország igazi vezetői. A vezetőknek pedig tudnia kell, hogy a nyugalom és a rend lehetnek csak az országnak alapjai.

Délután 5 órakor az egyházi ünnepségeken vettek részt. Hétfőkor a király elutazott Jasiból. A miniszterelnök és a kormány többi tagjai félnyolcór hagyták el a várost.

Marzesou lakásán este bankett, illetve szűkebbkörű politikai megbeszélés volt.

Bukarest, október 12. Ma délelőtt a nemzeti párt egy küldöttsége jelent meg Bratianu miniszterelnöknel és kérte, adjon engedélyt arra, hogy a párt ilfovi tagozata vasárnap, 18 án, a Dáciában népgyűlést rendezhessen. Bratianu sajnálkozását jelentette ki, de nem adhatta hozzájárulását, mert a népgyűlés alkalmat adhat esetleg eszremlenésekre.

A nemzeti párt bailestii tagozata tegnap népgyűlést tartott, melyen Argetoianu és Popovics Mihály is résztvettek.

Popovics Mihály beszédében erősen kikelt a kormány ellen, mely nem tud hivatásának megfelelni. Az országot konszolidálni kell. Követeli a kormány távozását. Argetoianu hasonlóan beszélt.

A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben követelik a kormány távozását és szabad választások kiírását.

Holnap délután 4 órakor minisztertanács lesz, melyen megbeszélnek a parlament megnyitásával kapcsolatos intézkedéseket.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter a következő javaslatokat terjeszti be a parlamentbe:

Az új bélyeg-, a szesz- és a minisztériumok reorganizálására vonatkozó javaslatokat.

Bukarest, október 12. A legutóbbi minisztertanácsban, mint ismeretes, szóba került, hogy Beszarábiában a liberálisokra nézve rendkívül kedvezőtlen a helyzet és így az ottani párt-szervezetben keletkezett harcok eliminálására maga Bratianu Jonel miniszterelnök utazik le oda.

A beszarábiai elégtelenség

Bratianu Jonel szombat délelőtt érkezett meg e célból Kisenevbe. Azonnal értekezletre hívta meg a liberális párt vezetőembereit és hosszasan elbeszélgetett velük. Ekkorra már összegyűltek a beszarábiai vezetőemberek, hogy a lakosság gabonával való ellátása ügyében megbeszélést folytassanak. Bratianu Jonelen kívül résztvett az értekezleten Inculetz és Chirculescu is. Hosszabb vita indult meg az eddigi segélyakció felett. Cuciusna lelkész (averescanus) erősen kritizálta a kormány eljárását, mert igaz, hogy egyik oldalon segélyeket oszt szét a parasztok között, de ugyanekkor utasításokat ad, hogy könyörtelenül hajtsák be a parasztoktól az adókat.

Bratianu mindent megígér

Bratianu Jonel rendkívül ingerülten válaszolt erre és kijelentette, hogy helyi hatóságok visszaéléséről lehet szó, mert a pénzügyminisztérium a minisztertanács határozata értelmében utasítást küldött valamennyi pénzügyigazgató-ságokhoz, hogy a szegény lakosságot nem szabad zaklatni az adóért.

Chirculescu tette meg azután előterjesztését az eddig lefolytatott segélykiosztásokról és javaslatot tett a további teendőkre nézve is. A miniszterelnök megígérte, hogy kiutalja a szükséges összegeket, hogy ezután még fokozottabban lehessen a segélyekben részesíteni a népet.

Ma dönt a parasztpárt

A parasztpárt permanens bizottsága tegnap este dr. Lupu elnökletével az Erzsébet-szatóriumban, ahol Lupu fekszik, ülést tartott. Egyhangulag megállapodtak azokban a feltételekben, melyek alapján a nemzeti párttal folyó tárgyalásokat tovább folytatják. A két párt viszonyára való tekintettel ezeket a feltételeket egyelőre nem hozzák nyilvánosságra.

Kedden és szerdán a párt végrehajtóbizottsága raifikálni fogja a permanens bizottság határozatát és ugyanekkor határoznak a párt parlament magartására vonatkozólag.

Zsák Ponyva	Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető
	Albala Izó
	Timisoara Piata Traian No 10

Halló 877! Unió gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. **Halló 877!**

IRÓK ÉS IRÁSOK

Kiss József „Utolsó versei“

(Az Athenaeum kiadása Budapest.)

Az Athenaeum rendkívül izléses kiállításban jelentette meg nemrég Kiss Józsefnek azokat az utolsó verseit, amelyeket a halála előtti két esztendőben, 1920-ban és 1921-ben írt. Ezek a közvetlenül a fehér terror legvadabb korszakába eső évek rányomták belyegüket az ősz költő késői termésére. Kiss József ezekben az utolsó versekben két irányban hadakozik: politikai és irodalmi szívalom harcát vívja.

Politikailag mindenképp azt akarja bizonyítani, hogy a zsidó üldözések szomorú napjaiban is megmaradt magyarnak. Ezekben a politikai programversekben kellemetlenül hamis hangokat üt meg a költő. Nem is sikerült versek ezek. A „Versailles“ címűben kissé erőszakosan kel ki Páris ellen, ahol a Magyarországra nézve olyan szomorú békét megkötötték. Egy másik versében, amelyet Rákosi Jenőnek szentel és amely már inkább irodalmi hozzájárulás, leírja ezt a két sort:

*Te ősz becsület! légy büszke a napra,
Oly nagyra nőttél, hogy nem nőhetsz nagyobbra.*

A két öreg, Kiss József és Rákosi Jenő szövetkezése ez — az őket mindinkább elhomályosító fiatal írók ellen. „Benőtte a fu“ című költeménynek ezek a sorai:

*Fáj, hogy elhagyott minden jóbarátom
És a helyemet itt többé nem találok,*

továbbá „a töpe óriások“ (ez a kistermetű Kiss József) és „az óriás törpék“ (ez talán szegény Ady, vagy Kosztolányi) már mind-mind Adyra és az Ady-nemzetségre vonatkozik, akikre már a világháború alatt oly hallatlan féltékenységgel tekintett. Disszonáns hangok ezek, melyek nem is a Kiss József szívéből, hanem egy csunya ösztönből, vagy egyszerű adminisztratív érdekekből fakadtak.

Az igazi Kiss József, az ő kedves, gunyos őszintesége, zsidó lelke abban a néhány apró versben mutatkozik meg, amelyek szerves összefüggésben vannak régebbi költeményeivel és amelyek a lírikust, egyedül a lírikust revellálják. Például ezek a gyönyörű sorok:

Vadonban

*Köröskörül sötét fekete erdő,
Magasan fölöttem szálló futó felhő
És isteni csend.
A világ aludni ment.
Buvik akinek verme van,
Sohse voltam ennyire magam —
Se vad, se emberek.*

*De holnap, holnap, ha megyek innen,
Mily más lesz minden:
Lesz vad is, de főleg emberek.
Előre rettegek de
Óvjatok Istenek!*

És ismét sokat kacérokodik a halállal. De még itt is egyet-egyét kidőf Adyék felé:

*Csolnakom csak könnyű csolnak,
Nagy sor, ha egykor meg nem rónak
Parti hajók, éneklő halak,
Kik járnak mélyen, tengerszin alatt
És nem zavarja szirt, se zuhatag.*

A „Miért oly késő“ költője még egynéhány mester-rimet és ritmust produkál, egynéhány igazi kissjózsefi sort, tele a ballada elemeivel, amelyek azonban már inkább tisztulnak és a románchoz közelednek. Például:

Diosóság

*Egyiptom felől, ha olvad a hó,
Jön a kék madár,
A csodalátogató
És — mesébe való —
A Tiszáig meg sem áll,
A Tiszáig meg sem áll
A kék madár.
Ibisznek hívják,
Vagy más a neve
Nem tudja senki se
Talán a Tisza se.*

*Valaha Isten, akit imádtak;
De az istenek tovaszállnak,
Szomorú, de való,
Egyszer csak elolvad, mint a hó,
Nem a Tiszának való
Ibisznek hitták, vagy más a neve
Nem tudja senkise
Talán a Tisza se.*

*Az istenek mind, mind így járnak.
Ahány istene van a világnak
Ha elmúlt ideje
Szamba nem veszi senki se,
Elolvad, mint a hó,
A tegnapai hó,
A tegnap nem mára való
Ibisznek hitták, vagy más volt a neve
Nem tudja senki se.*

Végül is kiütközik belőle a zsidó. A következő siríratot írja:

*Egy becsapott zsidón rég itt az enyészet:
Szegény zsidó!
Az első dáridó
Melyről le nem késett.*

A kötethez Majer Litvákról szóló hosszabb versek sorakoznak. Az opportunista diktálta diesszonán hangokat elnyomják Kiss József igazi megnyilatkozásai, azok a meleg, könnyesen csillogó kifejezések, az érzések simogatón lágy akkordjai, amelyekkel magyar nyelven senki úgy élni nem tudott, mint éppen Kiss József, a zsidó...

Kiss József utolsó verseskötete az Új Kelet könyvostályánál kapható.

Czur-Salom alatt építik Palesztina kikötőjét

Külföldi pénzcsoportok is érdeklődnek az erdélyi városalapítás iránt

(Cluj-Kolozsvár, október 12. Az Új Kelet tudósítójától.) A Czur-Salom akció aradi irodája Haifából olyan értesítéseket kapott dr. Weissburg Chaimtól, amelyek az erdélyi zsidóság városának jövőjéhez fűzött minden optimizmust felülmúlnak. Arról van ugyanis szó, hogy az angol kormány a Haifa alatt tervezett kikötőt az öböl közepén Czur-Salom közvetlen szomszédságában építteti ki és így ez a terület az eddiginél is hatalmasabb fejlődési lehetőségek elé néz.

Az angol kormányt eredeti tervének megváltoztatására valószínűleg az a körülmény készítette, hogy a legutóbbi hónapokban, az erdélyi zsidóság-hoz hasonlóan, több érdekcsoport szerzett városalapítási céljára megfelelő nagyságú területet és így a szanálási munkálatok befejezése után az öböl egész kiterjedésében megkezdődnek az építkezések. Ezek az újabb építkezések már ma sejtetni engedik egy, a haifai öböl egész területén kiépülő, jövő világváros csirját, amelynek központja, szerencsés fekvésénél fogva, éppen Czur-Salom lesz.

Az angol kormány az az elhatározása, a területünk iránti érdeklődést nagy mértékben fokozta. Különösen megeléünkült az érdeklődés Czur-Salom iránt az utóállamok zsidósága körében. Legutóbb például a szlovenszói zsidóság mutat nagy és komoly érdeklődést az erdélyi városalapítás iránt. Az ottani zsidóság részéről érkezett kívánságoknak engedve, Czur-Salom vezetősége kérdést intézett dr. Klein Sámuel jeruzsálemi egyetemi professzorhoz, aki jelenleg Érsekújváron tar-

tózkodik, hajlandó lenne-e a Szlovenszókora kiterjesztendő akció érdekében a vezetőséget ottani munkájában támogatni. Klein professzor válaszában kijelentette, hogy a legnagyobb készséggel áll a Czur-Salom-akció rendelkezésére.

Az új intenzitással megnyilvánuló érdeklődés Czur-Salom iránt különösen a telavivi mintavásárral kapcsolatban jut kifejezésre. Palesztina modern gazdasági életének ezen az első imponáló megnyilvánulásán nagyszámban vesznek részt külföldi gazdasági érdekeltségek különösen Amerikából, Angliából, Németországból és Lengyelországból, valamint Hollandiából. Ezek az országok az építendő kikötővel kapcsolatban egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak az erdélyi zsidóság jövő városának — Czur-Salomnak a területe felé. Legújabb példálul egy német tőkés csoport kapott opciót 300 dunamra az erdélyi területből. Ez a társaság nagyszabású ipari vállalkozásokat akar létesíteni. Felesleges hangsúlyozni, hogy a németországi zsidó töke és vállalkozó szellemek akciókba való bekapcsolódása új nagy perspektívákat nyit meg Czur-Salom számára.

Egyébként, mint ismeretes, a Czur-Salom-akció vezetősége újabb egydunamos parcellák vásárlását is lehetővé tette. Ez a nagy megkönnyítés Erdély zsidósága között már is élénk visszhangra talált és a megnyilvánult élénk vásárlási kedv arra enged következtetni, hogy a most még olcsó vételi lehetőséget Erdély zsidósága — az eddigieket is felülmúló mértékben — fogja kihasználni.

Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter

látogatása Marosvásárhelyen

Állítólag tárgyalta a magyar és zsidó kisebbségek képviselőivel

(Targu Mures-Marosvásárhely, október 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Tancred Constantinescu ipari és kereskedelemügyi miniszter ma hosszabb látogatást tett Marosvásárhelyen. A miniszter reggel nyolc órakor érkezett Segesvárra, ahol Rosca marosvásárhelyi subprefektus fogadta és az ő kíséretében tizenegy órakor érkezett Marosvásárhelyre. A miniszter érkezését nagy tömeg várta a város háza előtt, amely meleg ovációban részesítette. A város háza közel egy órát tartózkodott a miniszter, majd meglátogatta a kereskedelmi és iparkamarát, ahol Bürger Albert, a kamara elnöke fogadta, aki meleg szavakkal üdvözölte a vendéget és beszédében hangsúlyozta, hogy az ipar és kereskedelem nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy Románia iparának és kereskedelmének patrónusát vendégétül fogadhatja.

Tancred Constantinescu miniszter válaszában kiemelte, hogy az új ipari és kereskedelmi törvény rendkívül fontos misszióval ruházta fel a kamarákat és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a marosvásárhelyi iparkamara mindenkor hivatásának magaslatán fog állani.

— Örömmel állapítom meg, — mondotta — hogy az iparkamarai választásokon Marosvásárhelyen nem kerültek előtérbe nemzeti kérdések, hanem zavartalanul és fontos misszió tudatában folytak le a választások.

Örömet fejezte ki továbbá az iránt, hogy Bürger Albert, mint az ipar igazi reprezen-

tánsa, került a kamara élére, ami már egymágában is biztosíték a kamara zavartalan működésére.

Popescu Bolteni, a Banca Marmorosch marosvásárhelyi fiókjának igazgatója üdvözölte ezután a minisztert. Válaszában a miniszter kiemelte annak fontosságát, hogy Marosvásárhely és környéke, ahol tulnyomórészt magyarok laknak, megértően és a románokkal egyetértésben élnek.

Ezután különböző küldöttségek járultak a miniszter elé. Smilovits Jakab, a Gyáriparosok Szövetsége faszakosztályának elnöke rámutatott arra, hogy a puhafakivitel jelenleg stagnál, mert a magas vámilletékek lehetetlenné teszik a puhafának külföldi elhelyezését. Mintegy három és félmilliárdra tehető annak a puhafának az értéke, amely a magas vámilletékek folytán nem exportálható és ezért kéri, hogy a miniszter interveniáljon a kormánynál a faexportilleték leszállítása érdekében. A miniszter átvette a memorandumot és megígérte, hogy behatároltan tanulmányozni fogja a kérdést.

Utána Bustya Lajos, az ipari szakosztály elnöke, elpanaszolta a miniszternek, hogy Marosvásárhely felsőkereskedelmi iskola magyar tagozatát bezárták. A miniszter megígérte a küldöttségnek, hogy az iskola alsó fokozatában átmenetileg újra be fogják vezetni a magyar oktatást.

Bretter Vilmos, a marosvásárhelyi Sfatul

48 óra alatt tisztít, 10-35 telefonra házhoz küld, Czink kelmefestő.

elnöke a záróra körüli és a luxusadókra vonatkozó sérelmekre kért a minisztertől orvoslást. Tancred Constantinescu azt kérte a Sfatul elnökétől, hogy az erre vonatkozó panaszokat írásban nyújtsák be, amelynek alapján igyekezni fog a visszaéléseket, illetőleg a sérelmeket orvosolni. Ezzel a látogatás hivatalosan véget ért.

Bár hivatalosan cáfolni igyekeznek, mégis megbízható helyről nyert információk szerint

A németországi zsidóság képviselői Csicsserinnél

A külügyi népbiztos cáfolja, hogy a Krim-kolonizáció Palesztina ellen irányul. Nem üldözik a cionista mozgalmat, csupán egyes cionistákat. Interjú, amely váratlanul megszakad

(Berlin, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csicsserin orosz külügyi népbiztos vasárnap fogadta a németországi különböző zsidó-szervezetek képviselőit. Megjelent előtte dr. Baeck, a rabbi egyesület elnöke, dr. Prodnitz, a zsidó vallású német állampolgárok szövetségének vezetője, Kurt Blumenfeld, a németországi cionista szervezet elnöke és Albert Einstein professzor.

A küldöttség több mint kétóra hosszat tárgyalt Csicsserinnel, aki felvilágosításokat adott az oroszországi zsidók helyzetéről. A Krim-kolonizációra vonatkozólag kijelentette Csicsserin, hogy ez a terv kizárólag szociológiai szempontokat szolgál. A városi zsidóságot, amely a kommun törvényei következtében a kereskedelemről esett, földmunkákra akarják fogni. Csicsserin szerint abban a bizottságban, amely a kolonizációt előkészíti, cionisták is helyet foglalnak. A Krim-terv egyáltalában nem irányul Palesztina ellen, hanem legbelsőbb ügye Oroszországnak.

Kurt Blumenfeld erre megjegyezte, hogy a moszkvai kormány üldözi a cionista mozgalmat és a héber nyelvet. Csicsserin azzal válaszolt, hogy ez egyáltalában nem felel meg az igazságnak, mert a moszkvai kormány a cionizmust, mint mozgalmat egyáltalában nem üldözi, csupán egyes cionistákat, akik szovjetellenes magatartást tanúsítottak, részesített büntetésben. Ami a héber nyelvet illeti, a kormány csak nemrég adott koncessziót a moszkvai „Habima” színháznak. Tény az, hogy a bíróságok és a közigazgatási hivatalok előtt a héber nyelvet nem fogadják el hivatalos nyelvnek, de ennek csupán az az oka, hogy az oroszországi zsidó tömegek még ma is jiddisül beszélnek és ennél fogva a jiddis nyelvet kellett a zsidó nemzetiség hivatalos nyelvének elismerni. A héber nyelvoktatást azonban semmiképpen nem akadályozza a kormány.

A beszélgetésnél jelen volt egyik zsidó újságíró is, aki a következő kérdést intézte még a külügyi népbiztoshoz:

— Melyek azok a cionista csoportok, amelyeket önök üldöznek?

Csicsserin: Például dr. Pasmanik csoportja. Az újságíró: De hiszen Pasmanik, mint ismeretes, a Wrangel-mozgalomban való részvétele miatt, ki kellett hogy lépjen a cionista szervezetből.

Csicsserin: Nagyon sajnálom uraim, de az

Tancred Constantinescu miniszter arra is felhasználta marosvásárhelyi látogatását, hogy a kisebbségekkel sérelmeikre vonatkozóan tárgyalásokat kezdjen. Mint értesülünk, a miniszter személyesen tárgyalt Bernády György és Ugron András a Magyar Párt marosvásárhelyi tagozatának vezetőivel és dr. Löwy főrabbiával arról, hogyan lehetne bizonyos sérelmek orvoslásával a kisebbségek és a kormány között közeledést létrehozni.

idő most már letelt és a beszélgetést nem folytathatom.

A tárgyalás ezzel véget is ért. Egyes cionista körök azon a véleményen vannak, hogy Csicsserinnek oka volt a beszélgetés gyors befejezésére...

Csicsserin hétfőn éjszaka tovább utazott Meránba.

— Székely Béla vizsgálati fogságát újból meghosszabbították. Marosvásárhelyről jelentik: Székely Bélának, a „Brassói Lapok” volt munkatársának, kit a marosvásárhelyi ügyészség román állampolgárokkal szemben elkövetett atrocitások vádjára miatt vizsgálati fogságba helyezett, a vádtaács újabb egyhónapra hosszabbította meg vizsgálati fogságát.

— Reinhardt Oroszországba készül. Reinhardt Miksa, aki most Bécsben is, Berlinben is igazgat színházat, vendéggjátékokat tervez Szovjetoroszországban. A maga és Elisabeth Bergner nevében kérvényt intézett a moszkvai hatóságokhoz, amelyben kéri, engedjék meg, hogy társulatával 1926 tavaszán Oroszországban előadásokat tarthasson.

— Csökkent a magyarországi bankjegyforgalom. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank kimutatása szerint a bankjegyforgalom 100 milliárdtal csökkent. A forgalomban 4992 milliárd korona van, az érckészlet pedig 117 milliárd koronával növekedett.

— Nagy sztrájk a csehországi textiliparban. Prágából jelentik: Az északcsehországi textiliparban nagy sztrájk tört ki, mely egyre jobban terjed. A warnsdorfi körzet 18 tüzében 4000 munkás tette le a munkát. Tartani lehet attól, hogy a sztrájk az egész textiliparra kiterjed. Eddig Warnsburgban a Klein, Pilz, Löwy, Stoll, Otto, Liebisch, Beer, Hille és Richter, Rumburgban a Winterstein és Schönleithenben a Preussger-cégeknek sztrájkolnak a munkások.

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY ES RÉTI**

RENDELÉSEZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermék, szesztalosok furniészükségleteiket legelőcsöbben itt szerezhetik be

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 480 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Pártcionizmus helyett népi cionizmust!

Simon Dubnow nyilatkozata a Jewish Agency kibővítéséről

(Berlin, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A németországi cionista lapok kérdést intéztek Simon Dubnow professzorhoz, a világhírű zsidó történészhez, hogy mi az állásfoglalása a kibővített Jewish Agencyvel szemben. Dubnow írásban közölte a nagyjelentőségű aktuális ügyben leszögezett állásfoglalását, amely így hangzik:

A kibővített Jewish Agencyről vallott véleményemet a „Sver-szenje” című orosz kötetben már precizizáltam, főleg zsidó nemzeti szempontból. Most ugyanezt, amit egy terjedelmes cikkben fejtettem ki, néhány szóban kívánom formulálni.

Végtelentl sajnálatos lenne a reális cionizmus szempontjából, ha a Jewish Agency örökké pártügy maradna és nem lenne népiügy. Az eszményi, vagy utópisztikus cionizmus, amely szívből tagadja a galutot és az üdvöt csak egy „zsidó államtól” várja, ez a cionizmus megmaradhat pártügynek, azonban a konkrét cionizmus, amelynek célja:

1. egy egészséges gazdasági talajt teremteni kolonizáció által néptünk egy részének, történeti országunkban és

2. nemzeti szellemet teremteni ebben az országban az egész diaszpórában élő zsidó nép kultúrája számára,

az ilyen cionizmus az egész népé és e cionizmus megvalósításáért dolgozniok kell mindazoknak, akiknek szívében még nem aludt ki a zsidóság szikrája.

A kibővített Jewish Agencyben látom az első lépést a pártcionizmustól a népcionizmus felé való uton. Ez pedig egy nemzeti mozgalomnak legnagyobb győzelme, mert kinő a párt-bölcséből és alkatrészévé válik a népeteknek.

— Lezárják a községi választói névjegyzéket. E héten lezárják a községi választói névjegyzékeket. A Zsidó Jogvédő Iroda minden érdekeltet figyelmeztet arra, hogy nézzen utána: benne van-e a választói névjegyzékben, vagy sem. Mindenki, aki jogtalanul maradt ki a választói névjegyzékből, felelősséget vállal kiharadását. E célból a Jogvédő Iroda egy formuláret fog megfogalmazni, melynek kitöltésével automatikusan lehet majd a felelősségeket megejtetni.

— Rövidesen aláírják az amnesztia-rendeletet. Bukarestből jelentik: A király a napokban írja alá a büntetések leszállításáról, illetőleg elengedéséről szóló amnesztia-rendeletet.

— Korunk. Ezzel a címmel fog nemsokára megjelenni dr. Dienes László, a kiváló esztétikus és publicista szerkesztésében az a folyóirat, mely Erdély legmagasabbrendű intellektuális igényeit kielégíteni lesz hivatva. A „Korunk” objektív és szenvedélymentes megállapításokat akar keresni belső viszonyainkról s egyben be akar kapcsolódni az európai eszme- és kulturaközösségbe. Minden száma hozni fog egy-két világnézeti tanulmányt, politikai, vagy társadalmi tanulmányt, egy hosszabb regényfolytatást és egy novellát. Ezenkívül öt állandó rovatában állandóan számon fogja tartani a bel- és külpolitikát, valamint a világkultúra nagy eseményeit. A „Korunk” minden hó elején nyolcvan nagy oktáv oldal terjedelemben fog megjelenni. Előfizetési ára Romániában egy évre 720 lei, félévre 360 lei lesz. Az előfizetési díjak felvételét és kezelését a kolozsvári Lepage-könyvkereskedés vállalta, miért is az előfizetéseket, illetőleg az első félévi előfizetési díjat „Korunk előfizetés” jelzéssel, Lepage-könyvkereskedés Cluj, címre, Piața Unirii kell küldeni.

Teljes üzletfeloszlás miatt hatóságilag engedélyezett

végeladás

Heller, Weisz & Molnár divatruházában, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Óriásitömeg kabát, kosztüm, ruha, férfiszötyve, selymek, vásznak, harisnyák gyári áron való végeladása

— **Nagykároly mégis Szatmármegyében marad.** Szatmárról jelentik: Az új megyebeosztásokra vonatkozó dekrétum szerint, mint ismeretes, Szatmármegye eddigi székhelye Nagykaroly az egész nagykarolyi járással Szilágy-megyéhez kerül. Tekintettel arra, hogy Nagybanán, az új megyeszékhelyen nincsenek megfelelő középületek, az lett volna a helyzet, hogy Szatmármegye ügyeit Szilágy megyéből intézik. Ezt a fonák állapotot előzte meg dr. Dragos Teofil országgyűlési képviselő intervenciója a kormány azzal az intézkedéssel, hogy a napokban megváltoztatja az eredeti dekrétumot és Nagykarolyt meghagyja Szatmármegyének. Ennek ellenében Szatmármegye elveszti a hozzácsatolt ermhályfalvai járást, amely Bihar-megyénél marad. Az új kormányrendelet még más változásokat is fog tartalmazni.

— **Az érettségén elbukott diákok szüleinek követelése.** Bukarestből jelentik: A pótérettségén is elbukott diákok szülei ma nagygyűlést tartottak a főváros sporttelepén. A gyűlés éles kritika tárgyává tette Anghelescu érettségi törvényét és a vizsgálatok lefolytatását. Az elfogadott határozati javaslat értelmében rövidesen bizottság keresi fel a közoktatásügyi minisztert és memorandumban fogja kérni, hogy engedje meg az elbukott diákok egyetemi feltételes beiratkozását és az előadások látogatását, egyben azt is, hogy a jövő év júniusában ismét érettségi vizsgára jelentkezhesse.

— **A zsidó Menza táncestélye.** Szombaton, 17-én este lesz a kolozsvári zsidó Menza táncestélye a New-York összes termeiben. A bál rendezője már garancia arra, hogy tul fogja szárnynálni a tavalyi évad legsikerültebb báljait. Lesz táncverseny, szépségverseny. Akik meghívóra még számot tartanak, jelezzék a D'or illatszertárban, Fötér 6.

— **Az Árvagondozó országos konferenciájának delegátusaihoz.** Az Erdélyrészi Zsidó Árvagondozó központi vezetősége közli: Az árvagondozó országos konferenciájára megválasztott delegátusok ezután is figyelmeztetnek, hogy a konferenciát pontosan e hó tizennegyedikén délelőtti kilenc órakor kezdődik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara disztermében. Bejárat a Calea Victoriei oldalra eső főkapun, ahol cserkészek utbagazittással szolgálnak.

— **Amikor a herceg megpofozza titkárát.** Budapestről jelentik: Még ez év májusában izgalmas jelenet folyt le Budapesten Abdul Kadir herceg, a detronizált Abdul Hamid szultán fia és titkára Musztafa Afid között. A titkár a Bristol-szálloda halljában tilt, amikor bejött a herceg és éles hangon felelősségre vonta a titkár, amiért ez a herceg feleségét hozzásegítette a szökéshez. Musztafa Afid tiltakozott a gyanúsítás ellen, amiből szóharca keletkezett és ennek során a herceg botjával végig vágott a titkár. A személyzet odasietett, Abdul Kadir ekkor revolvert rántott és bele akart löni titkárába. Azonban egy pincér kirántotta kezéből a fegyvert, a többiek pedig lefogták. Musztafa Afid följelentette a budapesti járásbírósnak a herceget, aki személyesen jelent meg és tolmács útján vallott. Elmondta, hogy a konstantinápolyi katonai akadémia elvégzése után belépett a török hadseregbe, ahol a kapitányi rangig vitte. „Nem vertem meg a titkár börtöl, csupán megpofoztam, — mondotta — amit meg is érdemelt, mert feleségem szöktetésében része volt.“ Fokó bég, a herceg barátja azt vallotta, hogy a herceg és titkára kölcsönösen inzultáltak egymást. A bíróság a szultán fiát könnyű testi sértésben marasztalta el és kétféle magyar korona fő és 500.000 korona mellékbüntetésre ítélte.

— **A pénzügyminiszter a tisztviselők fizetésemelése ellen.** Bukarestből jelentik: Traian Lalescu, aki tudvalevőleg megbízást kapott arra, hogy a tisztviselők fizetésemelésére vonatkozó tervezetet kidolgozza, a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy 4 millió lej szükséges a fizetésemelési tervezet keresztülviteléhez. Brătianu Vintila pénzügyminiszter azonban hallani sem akar arról a nagy összegről és így a tervezet elkészítéséhez nem nagy kilátásokkal fognak hozzá.

— **Meghalt a szenátusi merénylet értelmi szerzője.** Bukarestből jelentik: A szenátus ellen elkövetett merénylet szellemi vezére, Max Goldstein, akit tudvalevőleg életfogytiglani fegyházra ítéltek és aki a bűntetését a jilvai fegyházban tölti le, 40 napja éhségsztrájkban van a vele szemben tanúsított rossz bánásmód miatt. Már teljesen elgyengült, a lábán nem is tud megállani. A fegyház igazgatósága revízió alá vette kérését és azt részben teljesítette. Goldstein erre beszüntette a sztrájkot, de az orvos nem volt kellen elővigyázatos és olyan eledelt adott neki, melyet legyengült szervezete nem bírt el. Goldstein ma délelőtt meghalt. Ezzel kapcsolatban az „Adeverul“ erős támadást intéz a jilvai fegyház igazgatósága ellen és felhívja az igazságügyminiszter figyelmét az ottani állapotokra.

— **Az Árvagondozó kézműves-kiállítás.** Az országos zsidó Árvagondozó országos konferenciájával és a tanoncotthon felavatásával kapcsolatosan a Pap-utca 38. szám alatti otthonban az árvák ipari termékeiből kiállítást rendeznek. A sokirányú ipari produktivitás, amelynek útjára terelték az árvákat, bizonyítja elsősorban, hogy az árvagondozás terén nálunk maradék nélkül érvényesülnek a szociális elvek. Ha a társadalmi megértés szelleme érvényesülne, akkor itt meg lehetne oldani az árvakérdést anélkül, hogy az erdélyi zsidó társadalom pénzügyi támogatását igénybe kellene venni. A kiállításon be fogják mutatni nemcsak Kolozsvár, hanem Szatmár és Marosvásárhely árváinak munkáit is. A tanfolyamot végző lányok és özvegyek ingyen kiképzést kapnak és bizonyos feltételekkel gépet, vagy szövőszéket. A kolozsvári műhelyekből perzsaszőnyegek, kelmi munkák, battik- és géphímzés kerül kiállításra. Szatmár árvái fehérnemű és ruhavarródnájának termékeit fogják bemutatni, míg a marosvásárhelyiek torontáli és házi vászon szőtteket hoznak. A fiúk mechanikai munkáit legjavát mutatják be. Különös érdeklődésre tarthatnak számot a szigetű önálló árvaközpont tárgyai. Sok eredeti szőnyeget fognak bemutatni. A kiállítás csak 14-én lesz nyitva a késő esti órákig.

— **A csehszlovák követ elhagyja a Vatikánt.** Rómából jelentik: Csehszlovákia vatikáni követe ma végleg elhagyta Rómát. A tárgyalások a Vatikán és Csehszlovákia között végleg megszakadtak. A végleges szakítás okozójául Benes csehszlovák külügyminiszternek a Vatikánhoz intézett utolsó jegyzékét tekintik, amelyben igen határozott hangon követeli, hogy a Szentszék képviselői a Husz-ünnepségek ellen többé kifogást ne emeljenek.

— **Öt munkást halálra gázolt a ködben egy vonat.** Berlinből jelentik: Ma reggel a sűrű köd következtében súlyos szerencsétlenség történt a Lipcse közelében fekvő oetschi pályaudvaron. Egy személyvonat öt, a pályán dolgozó vasuti munkást gázolt halálra. Egy munkás ezenkívül súlyosan megsebesült.

— **Színházi botrány Londonban.** Londonból jelentik: A londoni Palladion-ban a napokban mutatták be a Folies Bergère című revüt, amelynek premierjén egészen szokatlan botrány játszódott le. A színház nézőterén ugyanis megjelent Lemarchand ismert párisi író, aki a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy az új angol darab szövegritzi fordítása az ő Párisban játszott revüjének. A francia író, akinek sejtelve sem volt erről a fordításról, felállt helyéről és hangosan szidkozódva tiltakozott az irodalmi tolvajlás ellen. Az eset kínos feltűnést keltett és Lemarchand-t kivezeték a színházból. A Palladion igazgatója kijelentette, hogy ő teljesen jóhiszeműen járt el, mert a darab diszlethez és jelmezeit Párisban vásárolta egy színháztól és azt hitte, hogy ezzel megvette a diszlethez és jelmezekhez készült darab előadási jogát is. Az afférnek a bíróság előtt lesz folytatása.

— **Tizenkilencmillió narancs egy hajórakományon Londonból jelentik:** A hét végén érkezik Londonba egy szállítóhajó, amely 10.000 ládában tizenkilencmillió narancsot hoz Dél-Afrikából. Ez a legnagyobb rekord a gyümölcszállítvány terén.

* Orvosok székrekedésnél Purgot rendelnek. 4

Ingen

küldök egy próbadozoz

PODOL-t,

hogy meggyőződjenek mindenki, melyik a legjobb lábapoló szer.

Készíti:

Csanda Endre gyógyszerész Oradea-Mare.

— **Házasság.** Indig Mór és neje ezután hívják meg rokonaikat, jóbarátjaikat és ismerőseiket Tini leányuknak Blau Leó urral folyó hó 18-án, vasárnap d. u. 4 órakor Clujon a Poale Cedek-templom udvarán (Malom-u. 16. sz.) megtartandó esküvőjére.

— **Ismét megígérték a bányamunkások követelésének kifizetését.** Bukarestből jelentik: Az állami bányamunkások egy küldöttsége ma délelőtt ismét megjelent az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban, hogy a kincstár részéről nekik járó 12 millió lej kifizetését meg sürgessék. Tancred Constantinescu helyett Anghelescu államtitkár fogadta őket, aki kijelentette, hogy meg van győződve a munkásság igazáról és igyekezni fog annak eleget tenni.

* **Egy bevált gyógyszer** érelmeszesedés, sorvadás, bazedow, gyomorbad, emésztési és anyagcsere zavarak ellen. A nemzetközi orvostudomány legkiválóbb képviselői 25 éves tapasztalat eredményeképpen a legcsodálatosabb sikerrel alkalmazták a Pankreon-rhenaniát betegeknek. Kapható minden gyógyszerárban. Ismertetőt készséggel küld a romániai vezérképviselő: *Royal drogéria*, Cluj.

* **Biztosítsuk életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselőt az ország minden helységében.**

* **Nagyváradon** hirdetések elölizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzlet.)

Dr. COSMUTZA szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely egészségügyi b. tege* szá nara. Diétás szanatórium cukorbetegak ves-bajoso, közvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektroinos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvo-i felügyelet. Napi ellátás 850 lej. Orthodox konyha.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat-színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Bizonyos esetekben az előfizetéses árúkat választani a legjobb harisnyát csak BLATT-nál kaphatod

Kristály

kelmetestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj

Szövőgyárak és kereskedők figyelmébe!

Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.

Nagybani festésnél árengedmény! 500

Telefon
500

KÖZVÁZDASÁG

Ma választják a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökségét

Heves küzdelemre van kilátás

(Cluj-Kolozsvár, október 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara új tanácstagjait mára, kedd délután 4 órára beiktató gyűlésre hívta egybe a törvényszék elnöke. A gyűlés a kamara tanácsstermében lesz megtartva és azon ad hoc elnök fog elnökölni. A tanácsstagok beiktatásánál revízió alá fogják venni az egyes tagok megválasztását és megállapítják, hogy nem-e forog fenn méltánytalanság, vagy szabálytalanság. A gyűlésen részt fog venni Leon professzor is, aki tudvalevőleg királyi dekrétummal kinevezett kormánybiztosa a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának.

Törvényesen a kamara csak akkor alakulhat meg, ha a tagok többsége a beiktatót gyűlésen jelen van, tehát miután a kolozsvári kamara vezetősége ötvennégy tagból áll, ebből azonban hármat még választani kell, egy pedig visszalépett — legalább huszonhat igazgatótanácsi tagnak kell jelen lenni, hogy a kamara

A brailai gabonapiacra újabb fizetésképtelenségek bekövetkezésével számolnak. Bukarestből jelentik: A brailai Pedepopol gabonakereskedő eltűnéséről még mindig különböző hírek keringenek. A legvalószínűbbnek látszik az a híradás, hogy jelenleg Jugoszláviában van adósságai rendezésére és innen tovább utazik Görögországba, ahol tudvalevőleg szintén nagy angazsmanjai vannak. A brailai gabonapiacra egyébként az elmúlt napok eseményei miatt még nagy az izgalom és újabb fizetésképtelenségek bekövetkezésével számolnak.

Jugoszlávbankok és biztosítótársaságok revíziója. Belgrádból jelentik: A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy az ország valamennyi bankjánál és biztosító társulatánál ellenőrzés alá veszik, hogy az illető intézetek a szerb kereskedelmi törvény 80 ik szakasza értelmében tartaléktőkéjüket állandó kamatozású állampapírokba fektették-e. Ez az intézkedés az érdekelt vajdasági és horvátországi intézetek körében nagy elégedetlenséget kelt.

Megkezdtek a petróleumterületek kiosztását. Bukarestből jelentik: A kereskedelem- és iparügyi minisztérium megkezdte a petróleumterületek kiosztását. A SOC. ROMAN. IN. CONSOLIDE OLESIL angol társaság két területet kapott, az egyiket Oonitza Dombóvizban, a másikat Gura Oonitzában.

Tanácsadóbizottság a közlekedésügyi minisztérium mellett. Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli a közlekedésügyi minisztérium mellett felállított tanácsadóbizottság működéséről szóló rendelkezéseket.

Tömeges fizetésképtelenségek a bécsi konfekciós piacon. Bécsből jelentik: A bécsi nőikonfekció szakmában a lengyel határ elzárása igen komoly következményeket vont maga után, amennyiben egész sereg cég került fizetési zavarokba. Így Schneider Arnold, Ehrenwald Jakab utódai, Kohn és Helsin cégek négy-négy milliárd, a Hillmann Miksa-féle textilcég, a Steiner L. és Társa divatárucég és Schwartz Rudolf és Társa korlátolt felelősségű letéti társaság egy-egy milliárd osztrák koronával jelentett be fizetésképtelenséget.

Milyen árukat tilos Lengyelországba bevinni. Varsóból jelentik: A lengyel minisztérium mellett működő gazdasági bizottság összeállította azoknak az áruknak a jegyzékét, amelyek bevitele tilos Lengyelországba. Ilyen áruk: burgonya (február 15-étől július 15-éig), káposzta (június 1-től július 15-ig), narancs és mandarinnarancs, szőlő és ananász, dió, tésztaemlék, fűszerek, halak, kaviár; továbbá bundanemlék, cipő, drágakövek, műkövek, fűveg, aromatikus folyadékok és alkoholmentes parfüm, toilette-szappan, orvosi szappanok, zongora és pianó, gramofon, automobil, motorkerék, játékkártya, gyapotáru, len- és se-

megalakítható legyen.

A megalakulás után titkos szavazással a választott tagok közül megejtik az elnök és két alelnök megválasztását. Ezek mandátuma négy évre szól. Ugyancsak kijelölik a mezőgazdasági és munkakamarához delegálandó 4-4 igazgatótanácsi tagot. A beiktatót gyűlésen határozni fognak továbbá arról, hogy a kamara jelenlegi főtákarát megerősítsék-e állásában, vagy pedig két jelöltet terjesszenek a kereskedelmi és iparügyi miniszterhez, aki a két jelölt közül királyi kinevezés útján dönt.

Az elnökválasztás — mint előrelátható — nem lesz sima lefolyású, mert két frakció áll szemben egymással, az egyiknek élén Negrutiu Juon, a kamara jelenlegi elnöke áll, míg a másik oldalon Romanovici Gligor, a Kereskedő Tanács főtákará jelölteti magát az elnökségre, így valószínűleg heves küzdelem fog kifejlődni a két jelölt megválasztása körül.

lyemszövetek, különböző fajtájú szőnyegek, csipkék és himzések, organin, kész és félkész fehérnemű férfiruha, amely olyan szövetből készült, amely a tilalomjegyzéken áll, női ruhadarabok és gyermekruha, kalapok, sapkák, sálak, asztalterítők és szalvéták, ágyneműek, takarók, esernyők, napernyők és botok, gombok, „articles devaris” és toiletterszámok.

Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári törvényszék céghivatalánál az elmúlt hét folyamán a következő változásokat jegyezték be: „Aurora” textil-engros céget bejegyezték. Cégtulajdonos Mózes Mőric. — „Dorna” kötő- és kötőszővőgyár céget bejegyezték. Cégtulajdonos Sebestyén Márkus. — „Manchester” kézműáru-kereskedés- és import céget bejegyezték. Cégtulajdonos Haig Leonné sz. Sewel Elfrida. Céggjegyző Haig Leon. — „Szigeti & Co.” közkereseti társaság céget bejegyezték. Cégtulajdonosok: Szigeti Ernő és Wieder Mária. A cég épület-, tűzifa- és deszkakereskedéssel foglalkozik. — Sándor Agoston utóda cégnél Deutsch Armin céggjegyzői jogosultságát pp. toldalékkal bejegyezték. — A Tuzifa-Forgalmi Rt.-nél Frank Mihály céggjegyzői jogosultságát pp. toldalékkal bejegyezték. — A „Transsylvania” Butorgyár Rt.-nél Blum József céggjegyzői jogosultságát pp. toldalékkal bejegyezték. — „Plugarul” Beszerzési és Fogyasztási Szövetkezet, Berkenyes, céget bejegyezték. Ig. tagok: Joan Suteu, Elizeu D. Moga, Bogdan Harmath, Cosma Bucur C. Mihail, Cosma Bucur, Craciuni, Gligore Todea, Joan Berchiesan, Octavian Ciorean. Vasile Anca. — „Soporeana” Takaré- és Hitelszövetkezet, Népbank, Mezőszopor, céget bejegyezték. Igazgatótagok: Andrei Badin, Vasile Jancu, Josif Zahan, George Constantea, Alexandru Bara. — „Albina” Beszerzési és Fogyasztási Szövetkezet, Mezőszáva, céget bejegyezték. Az igazgatóság tagjai: Axentiu Muresan, Petre Ursan, Joan Guzeu, Joan Suciui, Cornel Musle, Joan Bidian, Toma Palacean, Mihail Bidian, Joan Moldovan. — „Infratirea” Takaré- és Hitelszövetkezet, Népbank, Magyarfráta, céget bejegyezték. Az igazgatóság tagjai: Augustin Laurentiu, Teodor Grosu, Joan Suteu, Joan Crisan, Vasile Avram Iui Stefan, Dumitru Somlea, Teodor Moga, Vasile Coroian, Solomon Somlea.

TŐZSDE

Október 12 én

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10 45, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac a délelőtt lánghán indult, délután azonban kevés szilárdulást jelentkezett. A lej az utóbbi hetekben ingadozó magatartást mutatott és az árfolyam jegyzéseiben nem állapítható meg egy kialakult tendencia. Az árfolyamok a következők.

Bécs 29 10—29 30, Prága 6 12—6 15, Buda-

pest 840—843, Páris 9 70—9 75, Zürich 40 00—40 10, Newyork 206 00—206 50, London 1003—1016, Milánó 8 35—8 40.

Zürich. Zárlat: Berlin 128 40, Amsterdam 208 40, Newyork 518 75, London 2510 70, Páris 23 85, Milánó 2075 00, Prága 1535 50, Budapest 72 60, Belgrád 920 00, Bukarest 250 00—250 00, Varsó 84 00, Bécs 73 12.

Bukarest. Devizák: Páris 9 60, Berlin —, London 1006, Newyork 206 50, Milánó 8 35, Zürich 40 00, Bécs 29 30, Prága 6 14, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49 00, leva 1 48, török lira 115, font sterling 1005, francia frank 9 70, svájci frank 39 50, olasz lira 8 35, drachma 3 00, dinár 360, dollár 206 00, lengyel forint 34 00, osztrák shilling 29 00, magyar korona 28 50, cseh korona 6 10, belga frank —, holland forint —.

Bijou

essenciából készítse
kőlni vizét
24 illatban kapható
1 ü. 55 lei.
Készítése: gyors,
olcsó, tiszta.

*
Főraktár: Róssa M.
„ROYAL”
dro. e. i., Cluj, Piata
Unirii 24.

SPORT

Kolozsvár—Brassó 2:0 (2:0)

Vasárnap délután a szezonban másodszor állottak szembe Kolozsvár és Brassó válogatott csapatai. A revansmérkőzés ezuttal gólokban is kifejezett fölényes győzelmét eredményezte: A kolozsvári válogatott csapat összeállításán a labdarúgószakosztály pénteken este tartott ülésén változtatásokat eszközölt, amelyek határozottan a csapat előnyére váltak: azonban még így is maradt néhány olyan pontja a csapatnak, amelyeknek alkalmasabb játékosokkal való betöltése a kolozsvári csapat győzelmét még imponálóbbá tette volna.

Általában érdekes és a figyelmet állandóan sakkban tartó játékot folytattak az ellenfelek, amelynek folyamán a brassói vendégek technikájukkal, a kolozsvári csapat lelkesedésével és odaadásával tűnt ki. Azt azonban objektíven meg kell állapítanunk, hogy a kolozsvári futballsport általános hanyatlásnak megfelelően ez a mérkőzés némely szempontból az ezelőtti két évvel látottakét. Hiányzott az egységes stílus a kolozsvári csapat játékából, nem volt meg a zárt kontaktus a csapat egyes részei között és a támadások nem átgondolt és kidolgozott terv szerint, hanem öletszerűen indultak el a brassói kapu felé.

Egyénileg Pollák, Krieshoffer II. és Cipigan tetszetek elsősorban a kolozsvári együttesben. Pollák gyönyörű védelmi munkát végzett és a mezőny legkiválóbb védőjének volt. Hatiegan dr. is elfogadhatóan szerepelt, annál szürkébben játszott Palocsay, aki fogyatékos technikája miatt nem tudja lelkesedését és szorgalmas, kitartó játékát kellőképpen érvényesíteni. A technikai tudás hiánya volt kinosan érezhető Batrin akcióinál is, sem Palocsay, sem pedig Batrin beállítása nem válik dicőségére a kolozsvári futballsportnak. Fahn csak a II. félidőben jött lendületbe, az első félidőben teljesen elhanyagolta összekötője: Blajiu, akinek játékán erősen érezhető a tréninghiány. Rakitovszky csak a mezőnyben vált ki.

A brassói csapat és a mezőny legjobbját a hatalmas formát kijátszó Tóth centerfedezet volt. Kiss kapus bravuros védése és a jobbösszekötőt játszó Tritsch II. finom technikája keltették az eddig lebecsült brassói csapatban méltó feltűnést. Nagyjában és egészen igen szimpatikus együttest ismert meg a brassóiakban.

A játék első gólját az első percben rugja Batrin a meglepett brassói védelem, különösen Darvas jobbátréd hibájából. Hullámszó játék után

a 35. peroben Fahn beadását Rakitovszky a kapu elé emeli és a nagy rőssel beérkező Cipcigan gölt fejel.

A második féldőben mindkét csapat, de különösen a kolozsvári csapatok hagynak gólhelyzeteket kiaknázatlanul és így a második féldő nem hozott változást az eredményen. Morár dr. kifogástalanul bíraskodott.

Szerdán, 14-ikén, — amint azt megirtuk — a Jakobi Dadi emlékeztetőre rendezett kegyeleti mérkőzésen a Haggibbor és az Universitatea komplett csapatai mérkőztek össze erejüket. Miután mindkét csapat már tip-top formában van, élvezetes és nívós mérkőzésre van kilátás. Mindkét csapat abszolút fairén és stílusosan játszik és így a mérkőzés az őszi szezon egyik kiemelkedő sporteseményének ígérkezik. Előzőleg két óraker a Haggibbor ifjúsági csapata a Victoriával játszik bajnoki mérkőzést. **Biró Popescu.**

Nagyvárad—Arad 4:2 (2:1). A két város revánsmérkőzését ezuttal megérdemelten Nagyvárad nyerte meg. A gólokat Rónay (2), Kinigli II. és Pless (Nv.), Teleky és Amer II. (Arad) rúgták. **Biró: Nagy Lajos.**

Temesvár. Kinizsi—Wacker Bécs 4:1 (4:0). A Kinizsi tegnap nagyszámú közönség előtt lelkes és igen szép játék után alapos revánst vett bécsi vereségéért a komplett csapattal játszó Wacker fölött. Zemler és Tessler rugják a Kinizsi góljait. A második féldő 19. percében a Blue Starból átlépett magyar Siklóssy lövi a Wacker egyetlen gólját.

Wacker—TAC 6:3 (4:2). **Biró: Vatianu Titus.**
Megalakítják a marosvásárhelyi alszövetséget. Dr. Tatar Coriolan kolozsvári szövetségi elnök tegnap leutazott Marosvásárhelyre, hogy személyesen rendezze az alszövetség megalakulásának kérdését. Sikertült neki egy alszövetségi tisztikart összeállítani. Az alszövetség elnöke Pantea Stefan lett, titkára Boros Teodor, tagjai Nagy Jenő és Engel Oszkár. A futball-szakosztály elnökétől dr. Kabdebó Kálmánt választották meg.

Sparta Sportáruház

football, vivó, ping-peng és cserkész felszerelések

Kötött árak nagy választékban.

Kérjen árjegyzéket!

Cluj, Calea Victoriei No 5.

A csehek kettős győzelme a magyarok fölött. A háboru kitorése óta első cseh—magyar válogatott mérkőzés, amint az előrelátható volt, a csehek biztos győzelmét eredményezte. A magyar futballsport mai zűrös és rendezetlen viszonyaiban nem tud méltó ellenfelet lenni sem a profizionizmust kultiváló, sem pedig a kedvezőbb gazdasági viszonyok között élő államokhoz.

Prága. Csehszlovákia—Magyarország 2:0 (0:0). A magyar csapat Vogl II. helyén Rudással és Fischerrrel a kapuban nem elégitette ki a prágaiak várakozását. Eldöntetlen féldő után, amelyben Vanik és Kratochwill biztos jó helyzeteket hagynak kiaknázatlanul — a csehek döntő fölénybe kerülnek. Az 5. peroben Kléber Dvorzaceket gáncsolja, a szabadrugást Parner 25 méterről Kratochwill elé találja, aki gölt lö. A következő perokban a sovén közönség tizenegyest erőszakol ki. Hayer bombáját Fischer bravúros robinzonáddal védi. A 33. peroben Vanik centeréből a Sparta kettős bal-összekötője Dvorzaceket a bifutó Fischer feje fölött lövi a csehek második gólját. Retschury bíraskodott.

Prága—Budapest 1:0 (1:0). A jobb csehek Jellinek góljával győznek.

A Haggibbor tornaszakosztálya értesíti az érdeklődőket, hogy tornaóráit hétfőn, szerdán és pénteken 7—9 tartja a református kollégium tornatermében.

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Kilakoltatásom miatt STERNBERG

összes perzsaszőnyegemet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stigl stb.
Részletre is. leszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. B. Ferd. 14.

A Révai Nagy Lexikon

rövidesen teljes lesz, mert már a befejező kötet is sajtó alatt van. Itt az ideje tehát, hogy a könyvtárban levő csonka példányát kiegészítse, azt hssználhatóvá és értékessé tegye. — Minden kötet külön is kapható.

A XV-ik kötet ára eredeti diszkötésben	1050 lej
A XVI k " " " " " "	1250 lej
A XVII-ik " " " " " "	1350 lej

A XVIII. kötet december hónapban fog megjelenni. Megrendelhető minden könyvkereskedésben, [valamint a romániai vezérképviselőnél

Vidor Mano könyvkeresked. rt.-nál Oradea-Mare

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger

nagyáruházában Cluj,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Állandóan nagy raktár:

Férfi és női szövetek, bársony, plüszök,
kelengye-vásznak, mosárúk, poplanok és mindennemű divatkülönlegességek stb. stb.

Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.

Timișiana

Banca de credit și economii S. A.

Secția Deviselor — Timișoara.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

késes, munkösörtes, műszerész, nickolozó telep.

חלפים וזר איממער
אום לאנער

Kárpitos kellékek

Afrik I-a, Gradlik Viaszvaszson,
Gurtnik, Spárgák, Hessian

BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ

zák és ponyva köcső készíti és eladási üzle e
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„RASOL IDEAL“

borotváló por

amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Ovakodjunk

az ártalmas utazatoktól. Csak az „IDEAL“ felírású valódi.

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Kérjen mindenütt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség.

1800

d'orsay

parfumeur

17, rue de la Paix — PARIS

ses poudres

sept Teintes

les plus adhérentes

les mieux parfumées

APRÓHIRDETÉSEK

Készlet hiányánál egy szöveg... vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás nélkül fogadjuk.

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné כשר ארטה vendéglője,
Oradea-Mare,
Str. Nicolai Jorga (Zöldfa-utca) 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

„Vigkedélyű szőke leány”
jeigére le. é. é. é. é. é. Post
restante, M.-Sziget. 17

Férjhez adnám 24 éves
intelligens, irni és olvasni
tudó valóságosan nevelt,
szünetnéma lényomat hoz-
zátnyal, kelő existenci-
ciával bíró ugyanolyan
fiatalembehez. Levéleket
„Szépléány” jeigével a
kiadóhivatal továbbítja. 7

**FX
adminisztrációra**

kiadnám 1926 március
elszejtől esetleg 1926
január elszejtől ezese-
gyárral, malommal,
erdővel, egyéb javak-
kal és instrukcióval
felszerelt birtokomat.
Az ingatlanok vasuti
állomás mellett Szam-
osvölgyében vannak.
Érdeklődők forduljanak
Dr.

Hirsch József
ügyvédhez
C L U J,
Cal. Victoriei 39. sz. alé.
9939

Suche zu sofortigen Ein-
tritt tüchtigem Detailist in
der Mode Manufaktur-
brauche, kennntniss der
deutschen u. rumänischen
Sprache, guter Auslage-
arrangeur. Offerte m. Ge-
haltsansprüche nebst Bild
erbeten. Samstag gesperrt.
Marik us Friedmann, Sibiu.
9999

Cséplőgarnitúrákat, loko-
mobilokat, cséplőket és
elevektorokat minden nagy-
ságban keresek vételre.
Részletes leírást kérek
Ellás Győző gépészmérnök
Timiseara III. Str. Radu-
lescu 6. 1819

Zongora, pianino új vagy
használt kapható. Hangol-
ást, javítást, szállítást
eszközöl Triska, Str. Sa-
guna 14 9977

Üzlethelyiség Széchenyi-
tér n, legforgalmasabb he-
lyen azonnal kiadó. Ér-
deklődni hátulajdonosnál
Piata M. Viteazul 39. 14

Naponta friss bivalyfej
kapható, házhoz szállítva
is. Schwatzné, Rudolf-
ut 86.

1000 drb Mezőgazdasági
Bank részvény eladó Ker-
tésznél, Monostori ut 43
szám

Jó papírzacskókészítő lá-
nyok felvételre, Nadler,
Calea Dorobantilor 16.

Motorok. Diesel, szivógáz,
benzin és nyoszolajmotorok
minden nagyságban,
használt, de gyár lag javi-
tott állapotban, azonnal
szállíthatók. — Friedrich
Testvérek gépgyára Ti-
misoara.

Antik háló

diófa berakással, jutá-
nyos áron eladó, Ro-
senberg régiségkeres-
kedő, Unic-u. 28.

עופות שוחט מוט שאהוב
רישון שמוכרם 30 יארדע אלס
יוכח אין איינער ניראסערן נע-
מינדע אושטעללונג. אדרעססע
אין דער ארטי דעס בלאטטעס
אונטער טעטלע „פרימא”. 16

Kiadó üzlethelyiségek
Nagyszamos-utca 16 alatt
Érdeklődni Piata Uni-
rii 20 alatt a bankban 20

Keresek gyermekek mellé
egy jóbb házból való izr.
leányt ki érti a német-
nyelvet és segítkezne a
házatartásban is. Cim: Mű-
malom, Borgóprund. 12

Elemisták, gimnazisták
egyed, valamint minden
tárgyból való tanítását ol-
csón vállalja eminenses
zsidó diák. Értekezni Her-
mann, Dorobantilor 41

Elegánsan

butorozott szobába intelli-
gens fiatalember mellé la-
kótárs kerestetik. — Özv.
Ranciué, Str. Decebal 86

Fiatal, nőtlen közigazga-
tási tisztviselő, iparvállal-
atnál pénztárnoki vagy
hasonló állást keres. Ma-
gas kaucióval rendelkezem
Megkeresések „Perfect ro-
mán, magyar” jeligére ké-
retnek 18

Segédet vegyes üzletünk
részére kerestünk, komoly
nőtlen egyének küldjenek
részletes ajánlatot Fratil
Salamon, Ghiris de Aries
(Aranyosgyéres) 9976

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

Jándy Dávid képkiallítása. Nagyon izmos tehetségű művészember képkiallítása nyílt meg tegnap a kisebbségi újságírók klubjában. Jándy Dávid, aki mintegy negyven darab képét állította ki, egészen eredeti utakon járó művészember, akinek minden egyes művén meglátszik, hogy inspirációból és nem pusztán elhatározásból jött létre. Nemcsak kifejezési módban, hanem témakörben is mindig a természet ünnepies hangulatait keresi, a színek transcendens ragyogását, a fény hevét, a sugarak pompáját. Figurális képein a testi kontúrok kilépnek zárt, materiális kereteikből és mintegy szimbolikus jelentőségben olvadnak fel, — egyszóval Jándy nem annyira a látásával, mint inkább a belső észrebevételével alkotó művész. A kiállításán szereplő képek közül egyike a legszebbeknek a „Karnevál” című, melyben az élet mámoros hangulatának színeibe ömlő mozgását pompásan érzékelteti. A színpaltok csodálatos harmóniába olvadnak képen, művészi kiegyenlítődesben nyugodnak el. Tájképein a fentemlített ünnepélyesség hangulata dominál, mintha mindig a művész belső exaltációja ömlene el azokon a tájakon, melyeket pasztelljein megrögzített. Kék, lila és ragyogó zöld színei direkt specializálják Jándy képeinek coulourját. Egy igen eredeti és igen tartalmas színgyűjtemény Jándy képei, melyek megérdemlik a legkomolyabb érdeklődést s melyek jóval felülemelkednek a mai festési átlagon. (s.)

A színházi iroda közleménye

Kedden: általános kívánságra — ezüstsírály. Ezuttal igazán hangsúlyos-ható az, hogy: általános kívánságra. Az Ezüstsírály vasárnap délutáni előadására már az előző nap elfogyott minden jegy, még a legutolsó állóhely is. Előadás napján pedig száz n és százan távoztak a pénztártól jegy nélkül s valóság gal ostromolták a színházat, hogy ez Ezüstsírályt tűzzék ki. Miuthogy pedig ezen a héten végleg befejezi itteni vendégjátékát Király Ernő, csak darabváltozás révén vált ez lehetővé. Így tehát kedden este újra az Ezüstsírályt adják Király Ernő fellépésével a harmadik felvonásban a híres mulatójelenettel, amelynek gyönyörű magyar dalait Puskás Béla és zenekara kíséri. Aki meg akarja nézni az Ezüstsírályt, az siessen jegyét megváltani, mert elérhetőtlag újra minden jegyet elővételben fognak elkaptodni.

Az ember, az állat és az erény. Irodalmi és művészi szenzációja lesz csütörtökön este a magyar színháznak. Az első Pirandello-bemutató Kolozsvárt. A gyorsan világhíressé vált olasz szerzőnek egyik legjellegzetesebb, legkacagatóbb darabja fog színpadra kerülni: **Az ember, az állat és az erény.** A Pirandello ujaonság próbái az igazgató rendezése mellett nagy szorgalommal folynak. Az előadás fél 8 kor kezdődik.

Kis huncut. Óriási érdeklődéssel várja a közönség a szombat esti premiert. Gilbertnek, legújabb darabja fog színpadra kerülni Lengyel Irénnel a címszerepben, Erényi, Miklóssy, Ihász, Leővey és Réthelyivel a fős szerepekben.

Gróf Rinaldo — Király Ernővel. Szerdán este a legnagyobb sikerű magyar operett egyike, a Gróf Rinaldo fog színpadra kerülni. Király Ernő olyan szerepét fogja benne játszani, amit Kolozsvárt még sohasem játszott, de amelyben a külföldi nagy vá-

rosokban óriási sikere volt. Karcs nyi, Neményi, Ihász, Leővey lesznek a partnerei.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Füg. efalevél (Operett, új szereposztással, napibérlet 24 sz. B, sorozat 61)

Szerda: Gróf Rinaldo (Operett-repriz, Király Ernő vendéjjá pta, Karácsonyi, Neményi fellépésével 1, kezdete fél 8 kor. Napibérlet 25 sz. A, sorozat 62)

Csütörtök fél 8-kor: Az ember, az állat és az erény (Ujdonság, először, Premierbérlet 10 sz., sorozat 63)

Csütörtök este 10 kor: Tanase 120 tsgból álló vendégjátéka: Odota ei sa mor. (Emelt helyárakkal. Sorozat 64)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, október 13, 14 és 15. „Erdők kiralya”. Monumentális film remekmű 10 felvonásban, Walter Scott vilá hírt an. ol író regénye utáé. Főszerepben a legnagyobb amerikai művészek: Douglas Fairbanks és Enid Bennett.

Urania-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, október 13, 14 és 15. „Társán fia” I. rész, 10 felvonásban. Érdekesítő kalandordráma a vadregényes tájakból. Főszerepben Elmo Lincoln, Merien és a fenomenális majom: Akut.

Apollo-mozgó. Kedd és szerda, október 13 és 14. „Fatty miat nőgyűlölő”. Nevettető filmbohózat 6 felv. Főszerepben Fatty.

Csütörtök, október 15. „Kentucky Derby”. Büntügyi dráma 6 felvonás. Főszerepben a híres angol sportember Reginald Denay.

**Székely Béla
Vajudó ország**

cimmel most megjelent, nagy feltűnést keltő Palesztina-könyvében

Nem költői utleirást és nem is egy elfogult Palesztina-járó érzélgős megfigyeléseit adja, de

az országépítés nehéz, küzdelmes és mégis heroikus képét, aki

az épülő Palesztinát a maga valóságában

szépitgetés nélkül akarja megismerni: olvassa el Székely Béla könyvét

★
Egyszerű kiadás ára 100 Lei
Amatőr kiadás ára 200 Lei

★
A könyv jövedelmének 20 százaléka a K. K. L.-é

★
Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

Asztalosokat,

akik fagyapotkészítésben jártasak,
felvételre keres

„Fabrica de Spartriu”
Bucuresti, Str. Episcopu Radu No 36.

Hirdessen az Uj Keletben!

ÓRA

Kapható az összes nagyobb órás- és ékszerészüzletekben.

Vezérképviselőt:

Moisi A. Mendel Fii

CRAIOVA

elegáns és preciz — Csak nagybani eladás